

Ενθαρρύνοντας τη δημιουργική σκέψη...

Σταύρος Λαμπής (MAMathEd)
Διευθυντής 8^{ου} Δημ. Σχολείου Αμπελοκήπων

Ορίζοντας τη δημιουργικότητα....

- Δημιουργικότητα $\neq$ μια σωστή απάντηση
- Δημιουργικότητα = κριτική σκέψη
- Δημιουργικότητα = Να σκέπτεσαι έξω από το «κουτί»

*«Ο τρόπος, για να γίνετε δημιουργικοί και να επιτύχετε,
είναι να διπλασιάσετε το ποσοστό των αστοχιών σας»*

(Thomas Watson, ιδρυτής της IBM).

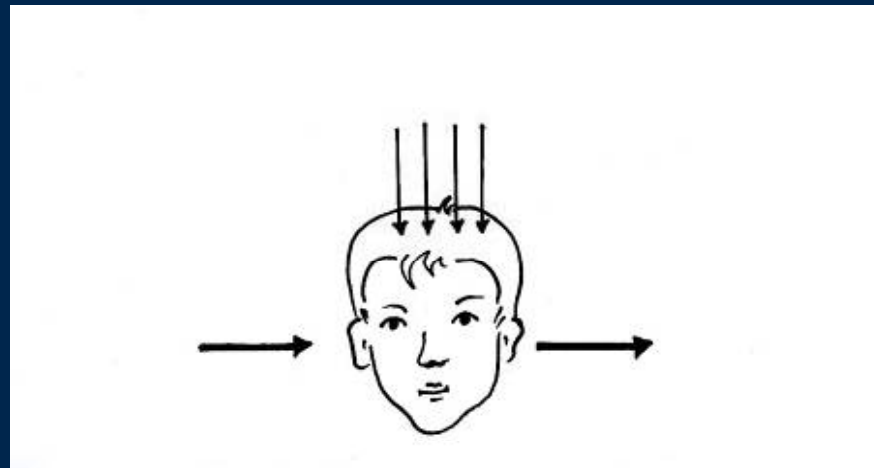
Λέγεται ότι:

*«Όποιος φοβάται μήπως πέσει,
Είναι καταδικασμένος να σέρνεται! ».*

ΔΟΜΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΝΟΗΣΗΣ

Εσωτερική
επεξεργασία

Υλικά

Προϊόντα

Αποκωδικοποίηση
ερμηνεία,
κατανόηση

Εντύπωση,
διατήρηση,
ανάπλαση

Εύρεση της
μιας λύσης,
της λογικής

Εύρεση πολλών
πρωτότυπων,
καινοτόμων,
πρωτόγνωρων
λύσεων

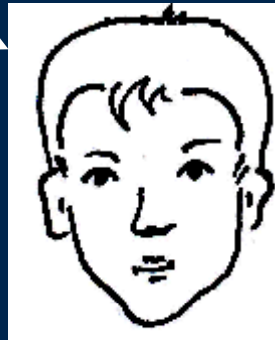
Μνήμη

Κριτική
σκέψη

Δημιουργική
σκέψη

Πρόσληψη

Υλικά

Προϊόντα

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

- Ευαισθησία στα προβλήματα του περιβάλλοντος
- Αισιόδοξη διάθεση
- «Επιπόλαιος» ενθουσιασμός
- Πνευματική ευλυγισία
- Σχετική αδιαφορία για το κοινώς παραδεγμένο
- Επώαση του προβλήματος: Αντίσταση στην πρόωρη «ολοκλήρωση»
- Επεξεργασία των ιδεών: Διάνθιση με λεπτομέρειες, μακιγιάζ των ιδεών
- Χιούμορ

ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

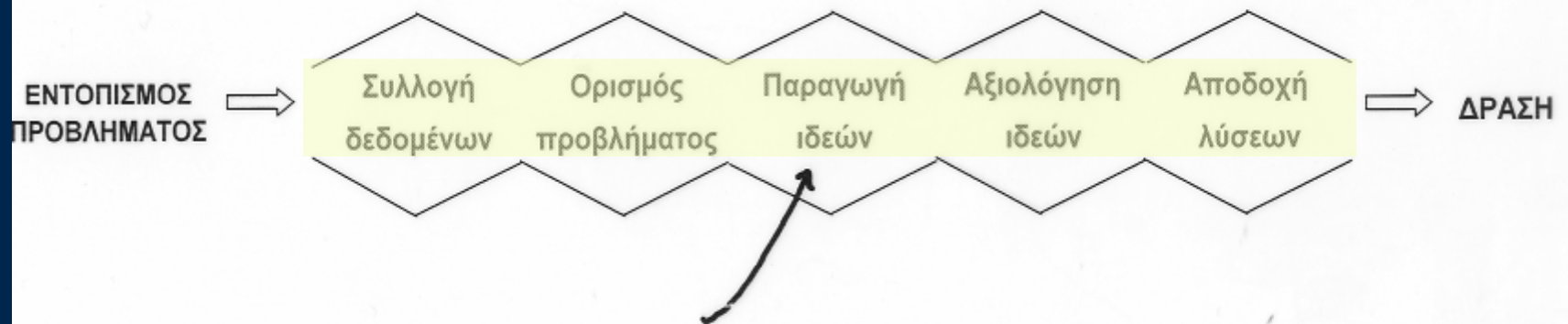
- Προηγούμενες συνήθειες.
- Έλλειψη εμπιστοσύνης στις δημιουργικές μας ικανότητες.
- Απόλυτη εμπιστοσύνη στη λογική.
- Τυφλή παραδοχή του αλάθητου της αυθεντίας.
- Φόβος της αποτυχίας και των σφαλμάτων.
- Επιδίωξη της σιγουριάς.
- Επιδίωξη του τέλειου.
- Φόβος μήπως γελοιοποιηθούμε.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

- Δείχνει **έντονη περιέργεια**.
- Δείχνει **ευαισθησία** για ό,τι γίνεται γύρω του.
- **Συλλαμβάνει** τα «κρίσιμα» σημεία στη δομή και στην πορεία των φαινομένων.
- **Ζει έντονα** ό,τι γίνεται γύρω του.
- Έχει σπάνια δύναμη να **«βλέπει» νοερά** νέες δομές και διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων.
- **Εκφράζει τις λύσεις του** κατά ποικίλους τρόπους: με ζωγραφική απεικόνιση, πεζό λόγο, δραματοποίηση, τεχνικά μέσα.
- **Παράγει έργα** που έχουν πρωτοτυπία, εκφραστικότητα, δυναμικότητα.

- **Παράγει νέες ιδέες και λύσεις**, ακόμη και για κοινά προβλήματα.
- **Επινόει και κατασκευάζει** νέα μηχανικά μέσα.
- **Προσαρμόζεται εύκολα** σε νέες καταστάσεις και τις απολαμβάνει.
- Συχνά έρχεται σε **σύγκρουση** με την παραδεγμένη τάξη πραγμάτων και την **αμφισβητεί**.
- **Μεταβιβάζει** εύκολα μια μάθηση και την **εφαρμόζει** σε άλλες εντελώς διαφορετικές καταστάσεις.
- Δείχνει ενδιαφέρον για τις **εικαστικές τέχνες**.
- **Απεχθάνεται τις ρουτίνες** (καλλιγραφία, αντιγραφή).
- **Έχει χιούμορ**.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

- Θεοποίηση της ΟΡΘΗΣ λύσης

- Ασχολήσου και με τις λανθασμένες απαντήσεις

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- **Αποδίδει αξία** στις δημιουργικές δραστηριότητες του παιδιού.
- Διδάσκει να εκτιμά, **και το ίδιο το παιδί**, τη δημιουργική παραγωγή.
- **Δείχνει ανοχή** στις νέες ιδέες και στις ασυνήθεις λύσεις.
- Δίνει έμφαση όχι μόνο στην αξιολόγηση του **τελικού προϊόντος** αλλά και της **διαδικασίας** με την οποία δομήθηκε και παρήχθη το προϊόν αυτό.

Δι-ατομικός βαθμός - **Ενδο-ατομικός βαθμός**

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Δίνει έμφαση όχι μόνο στη γραπτή έκφραση, αλλά και στις άλλες μορφές έκφρασης.
- Δίνει έμφαση όχι μόνο στο τι γνωρίζει το παιδί (γνωστική πλευρά), αλλά και στο πως νιώθει για ό,τι γνωρίζει (συναισθηματική – κοινωνική πλευρά).
- Αποφεύγει την τυποποίηση και σχηματοποίηση της εργασίας, την τυπολατρεία, τα τελετουργικά στερεότυπα. Δίνει έμφαση στις ατομικές πρωτοβουλίες, στην προσωπική έκφραση και στην αυτοπραγμάτωση.

Το σύνθημα είναι:

- ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
- ΜΕΤΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Δημιουργικές ασκήσεις

- Random access: όλη η ομάδα λέει μια λέξη και με κάποιες από αυτές φτιάχνουμε ένα κείμενο με θέμα : «Πώς μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα της ρύπανσης;»
- Με ένα κομμάτι χαρτί διπλωμένο στη μέση και ένα ψαλίδι δημιουργήστε ένα κύκλο, ώστε να χωρούν όρθιοι μέσα σε αυτόν 3 άνθρωποι.
- Ασυνήθεις χρήσεις (assumption busting): σκεφτείτε τρόπους που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα καλαμάκι.
- Δίνεται ο τίτλος ενός άρθρου και κάποιες φράσεις από αυτό με τυχαία σειρά. Τα παιδιά καλούνται να γράψουν μόνο τους το άρθρο.

Ασκήσεις δημιουργικότητας

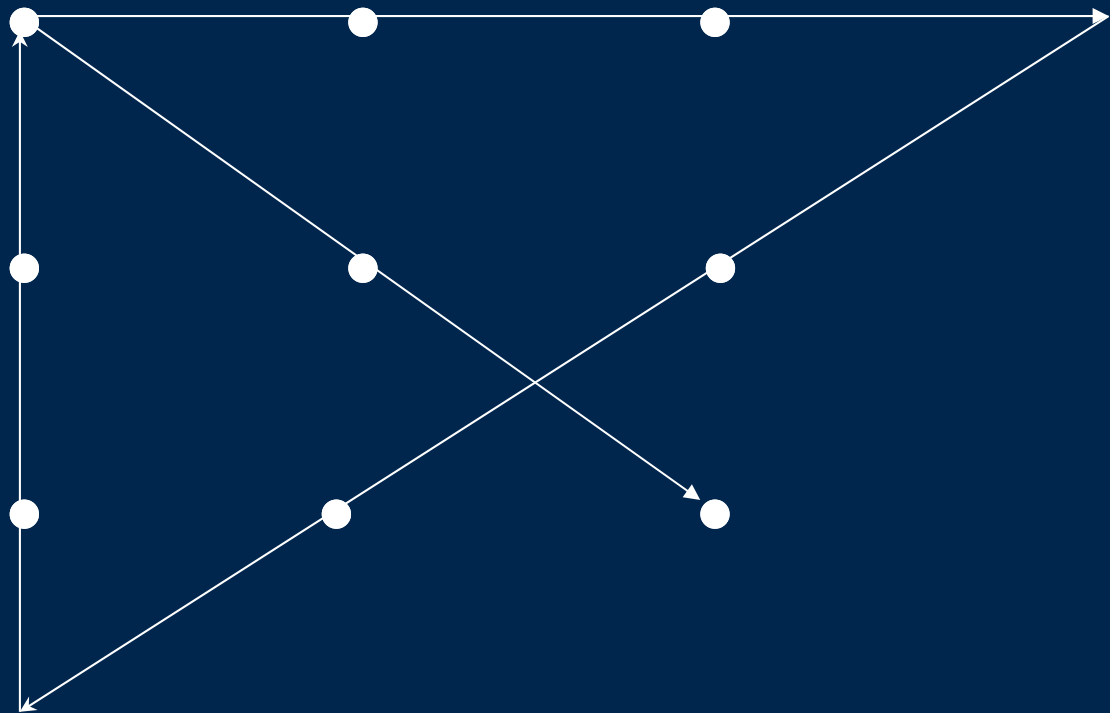
- Κρυμμένες λέξεις: Καλέ πού πήγες χθες;
Είχε πολύ κόσμο στο πάρκο.
- Πλευρική σκέψη: +λεξο, θάνατος.....ζωή
stand , abababab..... you , γη
I , μέτρο, μέτρο
- Σχεδίαση μισού αντικειμένου και συμπλήρωση του άλλου μισού από άλλο μαθητή
- Δίνω διαφορετικό τέλος σε μια ιστορία, αλλάζω το 1^ο μισό της ιστορίας, μισή λέξη

Νοητικά εμπόδια (Mental blocks)

- Η απάντηση
- Αυτό δεν είναι
- τους κανόνες
- Γίνε
- Απόφευγε
- είναι επιπολαιότητα
- Μη την ώρα του μαθήματος
- Μη γίνεσαι
- Δεν είμαι

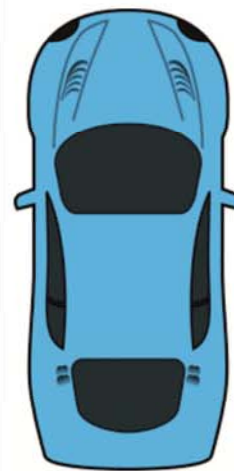

16

06

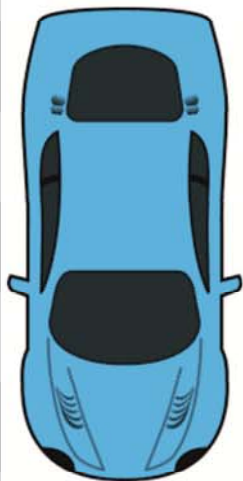
68

88

98

86

88

89

90

91

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Έξυπνες, δημιουργικές ασκήσεις αξιολόγησης με αξιοποίηση ΤΠΕ

rubistar.4teachers.org

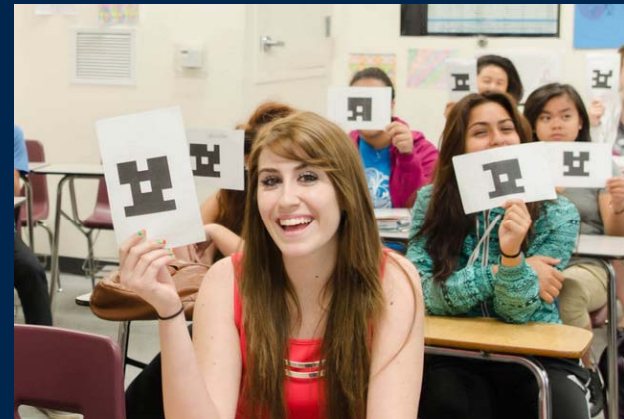
- Δημιουργία ενός διαγνωστικού φύλλου αξιολόγησης του μαθητή με περιγραφικό χαρακτήρα

getkahoot.com

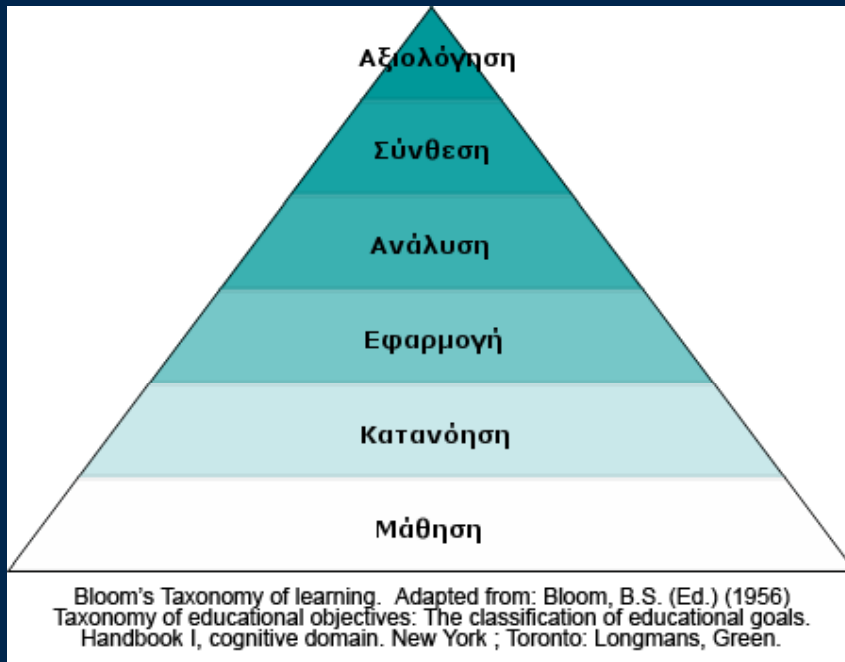
- Διαδικτυακό παιχνίδι γνώσεων με πίνακα αποτελεσμάτων για κάθε μαθητή και κάθε ερώτηση

clickers.com

Η ταξινόμια του Bloom

Συνήθη ρήματα που χρησιμοποιούμε για τις λειτουργίες των έξι επιπέδων της γνωστικής ταξινόμιας του Bloom

Γνώση	Κατανόηση	Εφαρμογή
Επέλεξε Απαρίθμησε Ονόμασε Όρισε Περιγράψε Απομνημόνευσε Χαρακτήρισε Αναγνώρισε- Ταυτοποίησε Εντόπισε Διηγέσου-απάγγειλε Δήλωσε Αναγνώρισε	Συνδέστε Επαναδιατυπώστε Παραφράστε Ξαναγράψτε Δώστε παραδείγματα Εκφράστε Ερμηνεύστε Εξηγήστε Υποστηρίξτε Να διακρίνετε Συνοψίστε Συσχετίστε Ερμηνεύστε Να επεκτείνετε	Οργάνωσε Γενίκευσε Προετοίμασε Κατασκεύασε - (Παρήγαγε- μιούργησε) Επέλεξε Σχεδίασε Εφάρμοσε Επίλυσε Σκιαγράφησε Δείξε-πρόβαλε
Ανάλυση	Σύνθεση	Αξιολόγηση
Σύγκρινε Ανάλυσε Κατέταξε Κατάδειξε Διαχώρισε Κατηγοριοποίησε Διαφοροποίησε Υποδιαίρεσε Συμπέρανε Ερεύνα Επέλεξε Θέσε προτεραιότητες	Σύνθεσε Πρόβλεψε- αρχικοποίησε Υπόθεσε Ανάπτυξε Σχεδίασε Συνδύασε Κατασκεύασε- δόμησε Παρήγαγε Σχεδίασε- προγραμματίσε Δημιούργησε Επινόησε Οργάνωσε	Κρίνε Συσχέτισε Απόδωσε σημαντικό- τητα Αντιπαράθεσε Υποστήριξε Αξιολόγησε Εξετάστε το ενδεχό- μενο Αξιολόγησε Συνοψίστε Εκτίμησε Σύγκρινε

Μεταγνώση

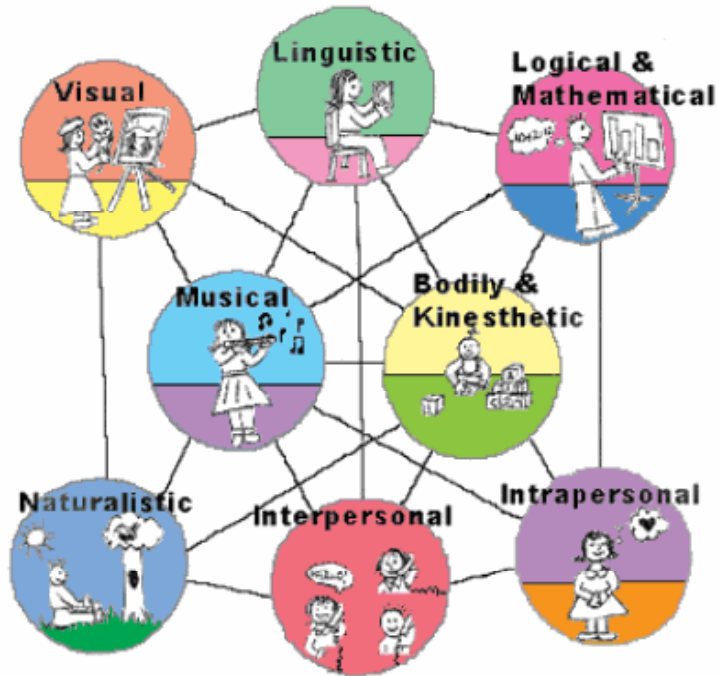
Η ικανότητα να αναγνωρίζεις πώς σκέφτεσαι, πώς μαθαίνεις κάτι καλύτερα

1. Σε ένα κείμενο οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις όπως:
 - ❑ Εξεπλάγην όταν διάβασα ότι.....
 - ❑ Η ιστορία με έκανε να αισθανθώ όπως ο ήρωας..... γιατί.....
 - ❑ Ένιωσα πραγματικά θυμωμένος/λυπημένος όταν.....
 - ❑ Ένα μάθημα που έμαθα από το κείμενο ήταν.....
 - ❑ Μου άρεσε/δεν μου άρεσε το τέλος της ιστορίας γιατί.....
 - ❑ Μου άρεσε ο τρόπος που ο συγγραφέας περιέγραψε..... γιατί.....
 - ❑ Ήταν εύκολο να φανταστώ..... γιατί.....
 - ❑ Το πιο ενδιαφέρον πράγμα που έμαθα ήταν.....

Μεταγνώση

2. Σε ένα κείμενο γράφουμε σκέψεις σε post-it χαρτάκια, μετά τα μοιράζουμε ανακατεμένα σε άλλο συμμαθητή μας και αυτός προσπαθεί να καταλάβει σε ποιο σημείο του κειμένου αναφέρεται κάθε σκέψη.
3. Θεατρική δραστηριότητα: σκέψου μια εφεύρεση που άλλαξε τη ζωή σου και παρουσίασέ την στην τάξη.

Πολλαπλή νοημοσύνη, Gardner

Θεωρία Πολλαπλής Νοημοσύνης (Gardner, 1983) => ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών μέσα από δράσεις καλλιέργειας όλων των πτυχών της ανθρώπινης νοημοσύνης

Πολλαπλή νοημοσύνη, Gardner

- Παράδειγμα διδασκαλίας σύμφωνα με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης

Γλωσσολογική: Διαβάστε βιβλία για τη μικρασιατική καταστροφή, παρουσιάστε μια ομιλία για τη ζωή των προσφύγων.

Λογική- Μαθηματική: Συγκεντρώστε στοιχεία για τον αριθμό των προσφύγων ανά περιοχή της Ελλάδας και δημιουργήστε μια βάση δεδομένων. Κατασκευάστε γραφήματα.

Χωροταξική: Κατασκευάστε μία μακέτα που να δείχνει την πορεία των στρατευμάτων κατά τη φάση της καταστροφής.

Μουσική: Ακούστε παραδοσιακά τραγούδια της Σμύρνης

Σωματική- Αισθησιοκινητική: Μιμηθείτε τις σκηνές καταστροφής στο λιμάνι της Σμύρνης.

Διαπροσωπική: Γράψτε και παίξτε ένα έργο για την καταστροφή της Σμύρνης.

Ενδοπροσωπική: Σκεφτείτε αυτά που μάθατε για την ιστορία της περιόδου. Ποιες δραστηριότητες σας άρεσαν περισσότερο;

- Πηγή: <http://www.netschoolbook.gr/epimorfosi/multiple-intell.html>

Σας ευχαριστώ πολύ

